

Alternativ mottaksplass og avtalt selvbosetting

1. Hensikt

Retningslinjene skal sikre at asylsøkere og flyktingers livssituasjon og rettigheter blir ivaretatt, i tråd med nasjonalt regelverk samt kommunale politiske vedtak om mottak, bosetting og integrering.

2. Referanser

- Utlendingloven
- Statsborgerloven
- Integreringsloven

3. Målgruppe

Asylsøkere som er registrert i nasjonalt ankomstsenter, og flyktinger som har fått vedtak fra UDI om midlertidig eller permanent opphold, og som ønsker å bosette seg i vår kommune.

4. Ansvar og oppfølging

Vedtaksmyndighet delegeres kommunedirektøren, som også har ansvar for saksbehandling etter dette regelverket, herunder jevnlig kontroll av søkers oppholdsstatus og rådgiving om kommunale tjenester. Myndigheten kan videredelegeres administrativt.

5. Alternativ mottaksplass (AMOT)

a. Målgruppe

Målgruppen er flyktinger fra Ukraina som ønsker å bosette seg i kommunen, men som ikke har nødvendig vedtak fra UDI som tillater bosetting med offentlig hjelp.

b. Søknadsprosedyre

Søknad om AMOT sendes til UDI på fastsatt søknadsskjema. Når dette er aktuelt vil UDI kontakte kommunen og be om tilbakemelding på om dette er aktuelt. Hvis kommunen sier nei, avviser UDI søknaden om AMOT. Hvis kommunen sier ja, kan UDI innvilge søknade om AMOT.

Ved vurdering av søknader om AMOT skal det fra kommunens side legges vekt på om personen reelt planlegger å bosette seg i kommunen framover. Tvil om dette, kapasitetsutfordringer på tjenestetilbud og boliger, samt behov for å prioritere bosettinger kan være grunnlag for å avvise søknader om AMOT fra kommunens side.

c. Livsoppholdsytelser til asylsøkere – avgrensninger og retningslinjer

Det finnes ingen nasjonale retningslinjer for livsoppholdsnorm for personer med alternativ mottaksplass. Ved vurdering av nivået på normen for livsopphold til denne gruppen, er det sett hen til sosialtjenesteloven §18, stønad til livsopphold og UDI's rundskriv om utbetaling av ytelser til personer i asylmottak med selvhushold. Denne basisytelsen har samme subsidiære karakter som sosialtjenesteloven, dvs. personer som kan forsørge seg selv eller bli forsørget, har ikke rett til denne ytelsen.

Dersom den AMOT-plasserte bor sammen med ektefelle eller foreldre med forsørgelsesplikt, skal man ta forsørgerens inntekt med ved vurdering av økonomisk hjelpebehov. Det skal foretas en konkret og individuell vurdering av hvilke utgifter som er nødvendige for å sikre at den AMOT-plasserte får et forsvarlig livsopphold. Dersom det oppstår store helserelaterte utgifter som overstiger tilskuddet som følger den enkelte personen, må dette søkes dekt fra UDI.

d. Livsopphold

En livsoppholdsytelse til AMOT-plasserte skal kunne dekke utgifter til mat, klær, hygieneartikler, helse, transport og kommunikasjon. Det er mer enn hva basisytelsen i asylmottak omfatter, dette for å få en mer effektiv forvaltning ved å redusere behovet for søknader om tilleggsytelser.

Veiledende norm for stønad til livsopphold for AMOT-plasserte, følger den til enhver tid gjeldende norm for økonomisk sosialhjelp.

e. Andre utgifter som kan dekkes etter en konkret vurdering

Etter en konkret vurdering kan også følgende utgifter bli dekt med hjemmel i sosialtjenesteloven:

- barnehage/SFO
- boutgifter
- ekstra helseutgifter
- dekning av utgifter til norskopplæring

Asylsøkere over 18 år som har tilbud om AMOT, har plikt til å delta i opplæring i norsk og samfunnskunnskap, jf. Integreringsloven § 5. Dette gjelder ikke dersom vedkommende har fått avslag på søknad om beskyttelse fra UDI.

f. Opphør av ordningen

Ordningen opphører i følgende tilfeller:

- ***Personen får endelig avslag fra UDI på søknad om beskyttelse.***
Når UDI orienterer om avslaget, må kommunen sende forhåndsvarsel om opphør av alternativ mottaksplass og stønaden som medfølger. Stønaden opphører ved utløp av utreisefristen. Personen som ikke reiser innen utgangen av utreisefristen, skal gis tilbud om plass i ordinært mottak i påvente av utreise. I særskilte tilfeller kan ordningen forlenges for en

situasjonsbetinget periode etter at personen har fått endelig avslag. Forlengelsen må skje i samråd med kommunen.

- ***Personen får vedtak fra UDI og tildeles bokommune av IMDI (eller selvbosetter seg i annen kommune).***

Når IMDI sender vedtak, må kommunen sende forhåndsvarsel om opphør av alternativ mottaksplass og stønaden som medfølger. Stønaden opphører fra angitt bosettingsdato i ny bokommune.

- ***Personen får vedtak fra UDI og inngår avtale om selvbosetting med kommunen/IMDI.***

Kommunen godkjenner avtale om selvbosetting med hjemmel i vedtak fra UDI, og i samråd med IMDI. Vedtak om avtalt selvbosetting medfører samtidig opphør av alternativ mottaksplass. Ytelser etter sosialtjenesteloven kan likevel videreføres når det er aktuelt.

6. Avtalt selvbosetting

a. **Mulighet for avtalt selvbosetting**

Avtalt selvbosetting innebærer at en flyktning, med nødvendig vedtak fra UDI om midlertidig eller permanent opphold, selv tar kontakt med kommunen og søker om bosetting. Kommunen tillater avtalt selvbosetting oppad begrenset til antall vedtatte bosettinger.

b. **Målgruppe for ordningen**

Målgruppen er alle flyktninger med vedtak fra UDI om midlertidig eller permanent oppholdstillatelse, og som selv tar kontakt med kommunen med ønske om bosetting.

c. **Omfang**

Antall avtalte selvbosettinger begrenses til det øvre antallet bosettinger som kommunen har vedtatt. Flyktninger som tildeles Grue kommune som bokommune av IMDI inngår i dette antallet. Det vil si at politisk vedtatt bosettingstall fylles opp med både avtalte selvbosettinger og tildelinger fra IMDI, inntil grensen er nådd.

d. **Søknadsprosedyre**

Flyktningen tar kontakt med kommunen og leverer søknad om avtalt selvbosetting på fastsatt søknadsskjema vedlagt kopi av utkast til leiekontrakt (med leiekostnad). Merk at leiekontrakt IKKE skal inngås før kommunen i skriftlig vedtak har sagt ja til avtalt selvbosetting. I motsatte tilfelle står flyktningen selv økonomisk ansvarlig.

I de tilfeller flyktninger tar kontakt med kommunen og ønsker seg bosetting men enda ikke har funnet seg bolig selv, kan kommunen bistå med rådgivning og herunder foreslå alternativer. Når kommunen selv har aktuelle utleieenheter bør disse av økonomiske årsaker tilbys før en formidler privat utleie. Ved privat leie kan kommunen bistå økonomisk iht. sosialtjenesteloven mv.

Kriterier for søknadsbehandling:

1. Søker har vedtak fra UDI, og kan framlegge nødvendig dokumentasjon.
2. Søker har frivillig ønsket bosetting i kommunen, og det er ingen indikasjon på menneskesmugling eller utnyttelse. Ved mistanke om slike forhold skal rette myndighet varsles.
3. Utleieavtalen som foreslås er økonomisk nøysom og på nivå med andre tilgjengelige utleieenheter i kommunen. Dersom søknader avvises på bakgrunn av for kostbart utkast til utleieavtale, kan det søkes på nytt med annet og rimeligere utkast til utleieavtale for samme eller annen utleieenhet.
4. Det er ledige bosettingsplasser ut fra politisk vedtak. Konkrete forespørsler eller vedtak fra IMDI om bostedskommuner for flyktninger har forrang, også når dette enda ikke er regnet inn i antall bosettinger.

e. Oppfølging

Integreringsloven gir føringer for tjenestetilbud og oppfølging for bosatte flyktninger.

7. Flyktninger som bosetter seg på eget initiativ

Flyktninger som klarer seg selv økonomisk og som bosetter seg på eget initiativ, kan gjøre dette uten avtale med verken IMDI eller kommunen.

Kommunen er ikke pliktig til å tilby introduksjonsprogram i slike tilfeller, og andre ytelser kan også bortfalle. Kommunen kan imidlertid vurdere å innvilge introduksjonsprogram og eventuelle andre ytelser etter søknad.

Ved søknadsbehandlingen skal det legges vekt på om kommunen ikke har oppnådd grensen for bosetting. I slike tilfeller bør introduksjonsprogram innvilges. Dersom antall bosettinger er oppfylt gjøres en samlet vurdering av økonomiske, praktiske (i særdeleshet tilgjengelige plasser på introduksjonsprogram) og integreringsmessige forhold, før vedtak fattes.

8. Saksbehandling og klage

Kommunen mottar søknader om stønader etter dette regelverket, og saksbehandler denne i tråd med reglene i forvaltningsloven. Søker mottar informasjon om rettigheter og plikter knyttet til status som AMOT-plassert og underskriver egenerklæring om inntekts- og formuesforhold. Ettersom beslutningen er å anse som et enkeltvedtak, vil vedtaket kunne påklages. En eventuell klage behandles av klageutvalget i kommunen.

9. Ikrafttredelse

Disse retningslinjene er politisk vedtatt av formannskapet 30. mars 2022 etter fullmakt fra kommunestyret.